

Milí čtenáři,

před pěti lety, v létě r. 2002, jsme s kamarádem Daliborem vyrazili na čundr do Slavkovského lesa. První den jsme vlakem dojeli do Lokte, kde od r. 1997 železniční provoz (jde o trať 144) končí a dál do Bečova nad Teplou jej nahrazují autobusy. Bylo poučné sledovat, jak to funguje: Z Nového Sedla (na hlavní trati Cheb – Karlovy Vary) dojde do Lokte vláček (totiž jen motorový vůz) se strojvůdcem, bez průvodčího. A kdo chce dál, musí v Lokti přesehnout do autobusu, který má s motoráčkem prakticky shodné rozměry, kapacitu, a dokonce i stejný motor LIAZ (však také těm lokálovým motorovým vozům řady 810 železničáři přezdívali autobus se záchodem☺). A po silnici o délce zhruba shodné se zrušenou tratí veze cestující zase jediný zaměstnanec, šofér, přes nikoli nevýznamné město Horní Slavkov až k cíli. Říká se tomu optimalizace veřejné dopravy, ale jistě tušíte, že se to (údajně) vyplácí jen proto, že do ceny autobusové přepravy nejsou – na rozdíl od železnice – promítnuty náklady na správu i údržbu dopravní cesty. Příběh má ovšem letošní pokračování. V oblasti se rozvíjí činnost velkých a vlivných firem a obce podél zrušené trati se obávají silného kamionového provozu. Nejprve otočilo město Horní Slavkov: původně silný zastánce autobusů žádá letos (s podporou Karlovarského kraje) stát o obnovu vlakového spojení (náklady byly vyčísleny na 214 milionů korun). Případu se věnují média, a jestli to vyjde, tak si novináři i regionální politici budou moci zeleně odfajfkovat splněný úkol: ale je to pouhých deset let, kdy stačilo tak málo...

Říjnový Ďáblík je nápadný především rozsáhlým oddílem pozvánek, a to nejen kvůli Ekofilmu, který byste si ovšem příští týden neměli nechat ujít. Notickou se vracíme k naší brigádnické akci na Stropnici a rádi uveřejňujeme kritický pohled na firmu, která si v povodí této říčky už léta mastí kapsy prodejem pleistocénní vody. Kromě obvyklých témat si můžete přečíst o Dni stromů, o českých i rakouských dálnicích, o nové reklamní strategii firmy E-ON a věnujeme se i nakládání s vysloužilými elektrospotřebiči a stále ještě nevysloužilým Václavem K. Jen se nezačtěte natolik, aby Vám unikl letošní vlidný podzim i s tou báječnou houbařskou nadílkou (mimochodem: obyvatelé čtyřdvorských sídlišť v Českých Budějovicích si během letošního září snadno zvykli, že stačí zajít do březinek na bývalém vojenském cvičišti a za chvíli – opravdu na dohled od paneláků – přinést náruč křemenáčů, kozáků i suchohříbků; no, však už je naplánována trasa silničního obchvatu, který má tomuhle území vtisknout zcela jinou tvář a automobilistům zkrátit cestu do hypermarketů na Strakonické možná až o pět minut).

Tomáš Malina

Údaje o škodlivinách vypouštěných konkrétními provozy jsou dostupné již třetí rok na internetu

Ministerstvo životního prostředí dnes již potřetí zveřejnilo data ohlášená jednotlivými průmyslovými provozy do Integrovaného registru znečišťování (IRZ). „Je to jediné místo, kde každý může najít snadno dostupné údaje o tom, kolik těchto látek ročně vypouští konkrétní průmyslový či zemědělský provoz do životního prostředí. Právě tím je tato databáze jedinečným nástrojem v informování veřejnosti o znečišťování životního prostředí,“ vyzdvihl přednosti IRZ vedoucí programu Toxické látky a odpady sdružení Arnika RNDr. Jindřich Petrlík. První integrovaný registr znečišťování byl uzákoněn v roce 1986 pod názvem „Toxic Release Inventory“ v USA. V České republice byl poprvé přístupný na internetu v září 2005.

„IRZ sice umožňuje srovnání jednotlivých znečišťovatelů podle jednotlivých látek a lze najít snadno provoz, který vypustil za minulý rok například nejvíce arzenu do ovzduší, ale z toho lze těžko odvodit, jak se dotyčný provoz podílel na vypouštění látek určitým způsobem poškozujících lidské zdraví a životní prostředí. Arnika proto zveřejní opět žebříčky největších znečišťovatelů sestavené podle skupin látek rakovinotvorných, reprotoxických, přispívajících ke skleníkovému efektu, poškozujících ozónovou vrstvu Země a podle dalších hledisek vybraných škodlivých látek. Jejich příprava ovšem nějakou dobu potrvá, protože je nutné provést součty látek podle jednotlivých skupin a provedené součty ještě prověřit,“ doplnil

Petrлік. Žebříčky lidé najdou na <http://bezjedu.arnika.org/irz>. Zatím jsou na této stránce dostupné žebříčky za ohlašovací roky 2004 a 2005.

IRZ, jak jej dnes známe, byl ohrožen zákonem, jehož schválení Parlamentem ČR se na jaře tohoto roku podařilo zabránit. Proti okleštění IRZ se postavily desítky starostů a zastupitelů měst, obcí i krajů a protestovala i řada nevládních organizací z celého světa. Okleštění se mělo týkat hlavně chemických látek v odpadech, ale také počítalo s vypuštěním některých průmyslových odvětví.

V letošním hlášení se objevuje také havarijný únik kyanidů z LZ Draslovka Kolín, ke kterému došlo v lednu 2006 a v jehož důsledku bylo otráveno 80 km řeky Labe. Podle výpočtu provedeného podnikem na základě měření řeku otrávil 400 kg kyanidů. V běžném provozu tento podnik za rok 2006 do Labe dle IRZ vypustil 1550 kg kyanidů.

IRZ také napovídá, že tabulku největších znečišťovatelů skleníkovými plyny za rok 2006 opět povedou Elektrárny Prunéřov vinou vysokých emisí oxidu uhličitého a že meziročně jeho množství vypouštěné do ovzduší zvýšily o 800 tisíc tun, což je desetina emisí za rok 2005. Ani pořadí na dalších místech žebříčku největších producentů skleníkových plynů se příliš nemění: druhá je Elektrárna Počerady a třetí pak Elektrárny Tušimice.

To bylo jen pár příkladů, co lze vyčíst na první pohled z dnes zveřejněných dat v IRZ. Podrobnější vyhodnocení však budeme moci provést až na základě žebříčků v polovině

října. Příklady, do jaké míry byl IRZ ohrožen novým návrhem zákona najdete na <http://bezjedu.arnika.org/irz2007>. V současnosti čeká v Parlamentu ČR na schválení nový zákon, který zachovává současný rozsah IRZ a zahrnuje ohlašování dalších látek podle nového nařízení EU.

Integrovaný registr znečišťování najdete na www.irz.cz.

Tiskovou zprávu Sdružení ARNIKA mírně zkrátil Tomáš Malina

P.S.: Pro zajímavost srovnání od Hnutí DUHA: Elektrárna Prunéřov v roce 2006 vypustila 8,93 milionu tun oxidu uhličitého. Exhalace z osobní automobilové dopravy v roce 2004 – poslední publikované údaje – činily 8,87 milionu tun.

Atlas obnovitelných zdrojů je aktualizován

Pokud patříte k těm nemnoha průkopníkům využívání čistých zdrojů energie, sídlíte v Jihočeském kraji a čerpali jste na projekt dotaci nebo dodáváte elektřinu do rozvodné sítě, neminula Vás jistě v minulých měsících obálka od Cally s dotazníkem a vysvětlujícím dopisem. Díky podpoře z Blokového grantu od Nadace NROS jsme se konečně po letech mohli pustit do aktualizace údajů z Jihočeského kraje, které jsou v databázi instalací využívajících obnovitelné zdroje energie na www.zdrojeenergie.cz. Znamená to oslovit a dohledat stovky provozovatelů, ověřit stav, pořídit fotografie apod.

V této chvíli je v databázi na webu 449 záznamů o malých vodních elektrárnách, 141 o vytápění biomasou (nad 200 kW), 32 záznamů o bioplynových zdrojích, 38 o větrných elektrárnách, 161 o solárně-termických systémech, 48 záznamů o tepelných čerpadlech a nově i 11 záznamů o fotovoltaických

zdrojích. Celkem tedy Atlas obsahuje 880 záznamů většinou s fotografiemi a přesnou lokalizací. U každého zdroje je obvykle uveden i kontakt na provozovatele, kde lze získat podrobnější údaje, zkušenosti, příp. si instalaci i prohlédnout. Atlas je propojen s databází zaměřenou na výrobce z oblasti využití biomasy, kterou provozuje sdružení CZ BIOM. Konečně podívejte se sami.

Při terénní práci nám pomáhají bratři Martin a Jan Halamovi a při hromadných rozesílkách a telefonickém dohledávání Hana Gabrielová. Získané informace budeme v nadcházejících měsících zpracovávat, takže můžete čekat, že se Vám bude Atlas doslova proměňovat před očima alespoň co se týká kvantity údajů. V první polovině roku pak chystáme převod na CD a jeho rozesílku školám, ekoporadnám, energetickým informačním střediskům a dalším zájemcům. Pro větší informovanost o existenci databáze jsme také vydali informační skládačku, kterou Vám v případě zájmu rádi pošleme. Jste-li z Českých Budějovic, přibalíme k ní i skládačku, kde jsou popsány konkrétní instalace na území krajského města.

Edvard Sequens

Tatí, a proč máme novou ledničku?

Takové a podobné věty se na nás nyní řinou v reklamních časech z jihočeských rádií. Jihočeský a jihomoravský distributor elektrické energie, firma E-ON, spustil v polovině září kampaň *EnergiePlus+*, kterou až do konce listopadu nabízí slevy za pořízení energeticky úsporných spotřebičů – praček, chladniček, myček či plynových kotlů v třídě A nebo A+. Pořídit si daný výrobek je možné se slevou 17 až 28 procent. E-ON není sám; ČEZ po letech obnovil poradenství pro úspory elektřiny v rámci kampaně *Posviťte si na úspory* (turné ČEZu poskytuje nejen rady – můžete si tu i zakoupit zlevněnou úspornou žárovku Philips). Tipy jak ušetřit na vytápění zase najdete u dodavatele plynu takřka monopolního – firmy RWE –, a to zabalené do kampaně *Šetřím energii*.

Co se to děje? Vypouštějí si snad kapři rybník? Rozhodně ne. Společným jmenovatelem těchto akcí je, že se i dodavatelům energií může více vyplatit zastavit nárůst spotřeby elektřiny (či plynu) než investice do nové elektrárny (či stavby plynovodu a plynového zásobníku). V oblasti úspor energie se nalézá také významná obchodní příležitost. Samozřejmě jde i o reklamu, kdy navíc firma získává pozitivnější image ve srovnání se svou konkurencí. Připomenout pak musíme, že kampaně byly spuštěny v době, kdy zmíněné společnosti ohlašují zdražování elektřiny a plynu.

Doufejme tedy, že jde o první vlašťovku a že dodavatelé jednotlivých energií nám zákazníkům budou v brzké době nabízet i komplexní energetické služby zajišťující výrazné úspory tak, jak je tomu v zahraničí. Větší konkurence na energetickém trhu by tomu samozřejmě pomohla, ale to je zase z jiného soudku.

Edvard Sequens

K nápadu ministerské byrokracie žalovat občanská sdružení o náhradu škody

Je neuvěřitelné, jak se mohou očividné nesmysly šířit! V sobotu byla zpráva o tom, že Ministerstvo dopravy zvažuje žaloby na odškodnění za průtahy při výstavbě dálnic, čtena v rozhlase snad každou hodinu! Přitom jde o nesmysl. Kdyby mi tohle tvrdil některý student na zkoušce z práva životního prostředí, tak bych ho vyhodil. Co si ale nesmí dovolit student po dvou semestrech, to si hradě trůfne náměstek ministra! A činí tak za naše peníze z daňových výnosů!

Ale konkrétně: snaha o zabetonování krajiny mohutnými a kapacitními dopravními stavbami je sporná z mnoha stran. Jednak efekty rychlé dopravy mezi dvěma lokalitami po dálnici bývají výrazně znehodnoceny přesyceností komunikací ve výchozí lokalitě i v místě určení. Nasycení sítě motorovými vozidly je již takové, že začíná být pro tuto síť i pro dálnice destruktivní. Sebemenší problém či kolize dnes znamená okamžité riziko rychlého hroucení dopravního systému v širokém okolí. A budování nových a nových jízdnic pruhů není řešením, pouze cestou po sestupné, destruktivní spirále, reprodukcující problém v ještě hrozivějším měřítku.

Mohutné betonovací aktivity za veřejné prostředky jsou mimořádně významné pro velké dodavatelské firmy. Čím dražší, tím lepší! Nafukování cen se zdá být kolikrát naprosto bezuzdné, rok od roku se původní

kalkulace zvyšují - bez ohledu na aktivity environmentalistických organizací a dokonce i tam, kde vůbec žádné nejsou! Kolotoč stamiliónů a miliard je čímsi naprosto fascinujícím. Je zřejmé, že jsou na něj navěšeny silné skupinové zájmy, jež mají dost vlivu v regionální i ve vrcholové politice.

To byl jeden z důvodů, proč jsme před lety neuspěli u Plzně, kde vláda již počátkem 90. let odsouhlasila poměrně levné a rychle zhotovitelné řešení, jež mohlo fungovat již někdy v roce 1998. Environmentalisté je podpořili, ale politické oligarchie na regionální i vrcholové úrovni pak vynaložily léta snah po prosazení velmi drahého a komplikovaného řešení s tunelem skrz daleko široko největší kopec. Nelegality, drzosti, demagogie a neschopnost na straně oficiální moci dovolily po delší dobu úspěšně čelit jejím asociálním záměrům, avšak na vítězství zdravého rozumu a evidentního veřejného zájmu nestačily. Dnes stojí to oficiální, drahé, komplikované a dopravně nezdařené řešení.

Nicméně podíváme se na průtahy způsobené environmentalisty. Územní rozhodnutí a stavební povolení mají být vydána do cca 1 – 3 měsíců, podle složitosti řízení a jiných okolností. Ve skutečnosti se řízení vedou po celá léta. Proč? Protože státní či krajský investor podá na stavební úřad žádost nekompletní, nedopracovaná, bez povinně dokládáných stanovisek, s nedokončeným řešením výkupu pozemků apod. A tak se řízení přerušuje a měsíce utěšeně plynou. Pak je vydáno rozhodnutí a pokud se některý účastník odvolá, zase by řešení odvolání mělo trvat 2 – 3 měsíce. Ale pokud to trvá půl roku, tak je to ještě rychlé. Jsou odvolání, jež se řeší podstatně déle. Mohou environmentalisté za těžkopádnost státní byrokracie? Nemohou!

Pokud totiž podají následně správní žalobu, ta již odkladný účinek postrádá. Soudy jej mohou přiznat, ale to se děje tak řídko, že jde o opravdu vzácné výjimky! Něco jiného je, že soudy kolikrát nekvalitní nepodarky zplozené spoluprací státního byrokrata a státního investora zruší - a musí se rozhodovat znovu a již bez chyb. Ale za to si mohou byrokraté a investoři sami. Jsou placeni za to, aby fungovali kvalitně a dobře. Pokud by někdo chtěl náhradu škody, nejspíše by ji úspěšně vysoudil na státu, jehož úředníci vydávání rozhodnutí na druhý, třetí pokus.

Naprosto neuvěřitelná věc se stala v případě stavebně i dopravně šílené křižovatky Pražského okruhu se silnicí I/4 (Strakonická) v prostoru Lahovic na jižním okraji Prahy: po výběrovém řízení přišel dodavatel stavby s tím, že se křižovatka musí zgruntu předělat. Byla opravdu strašná, nicméně proč se po léta utrácely státní peníze za projekt a přípravu stavby? Proč šla ta nemožná křižovatka do výběrového řízení na zpracovatele?? Teď ji překreslují... V tomhle jsou environmentalisté opravdu úplně nevině.

Ale chystají se i horší a škodlivější věci. D3 je tvrdohlavě prosazována několika místními a vrcholovými politickými mafiemi navzdory tomu, že stávající silnici I/3 je možno pouze modernizovat, zkapacitnit – když hlavní tah I/4 na jih je již zčásti hotov (Praha – Příbram) a zčásti se zrovna staví (úsek silnice I/20 před Pískem včetně mohutné mimoúrovňové křižovatky u Čížové). Další úseky vedou rovinatou krajinou k Budějovicím, kde lze zčásti opustit stávající trasu ve prospěch obcí, jež nynější průtahy devastují. Jediným podstatným problémem je stoupání Bytíz u Příbrami, kde nelze vyloučit ani drahé řešení stoupajícím tunelem. Jinak jde o přímou, příhodnou trasu, jež se přímo nabízí jako hlavní kapacitní komunikace z Prahy na jih. Ale kus od ní, za vltavským údolím bude muset být další paralelní dálnice – již jen proto, aby se kšefty nezpomalily!

Nyní k podmínkám náhrady škody: své studenty učím, že k tomu, aby vám soud přiznal náhradu, je nutno splnit čtyři podstatné podmínky: musí vzniknout škoda, kterou lze vyčíslit, a to v příčinné souvislosti s nějakým škůdcovým protiprávním jednáním – a navíc zde musí být prokázáno zavinění onoho škůdce (tedy úmyslné nebo nedbalostní - výjimečně může výslovná zákonná úprava stanovit, že průkaz zavinění není třeba - pak jde o objektivní odpovědnost za výsledek).

Pokud by různí ministerští náměstci a státní nebo jiní veřejní investoři měli prokázat vznik škody, museli by nakonec ve většině uznat, že prodražení způsobily jiné faktory, nežli aktivity environmentalistů. Na druhou stranu s příslušnou dávkou demagogie a mlčení by bylo možno cestou škody údajně zaviněné sdruženými poschovávat důsledky vlastních selhání a chyb i jiné příčiny zdražení a zpoždění. A doufat, že se na to nepřijde. Za zkoušku by to v tom našem českém absurdistánu určitě stálo...

Protiprávním skutkem by snad mohla být blokáda stavenišť, ale k té - pokud vím - se nikdy na stavbách dálnic nesáhlo. Využívání zákonných možností podat námitky nebo odvolání či jiné právem upravené podání, nemůže být protiprávní ani v případě, že toto podání nebylo úspěšné. Výsledek správního nebo soudního řízení je přece ovlivňován řadou procesních aspektů, provedených důkazů a dalších skutečností a nelze jej

předem nijak předjímat. A jaképak zavinění? Pokud využívám zákonných práv, nemohu naplnit žádnou z definic zavinění. To je prostě z principu vyloučeno!

Ona i příčinná souvislost mezi skutky environmentalistů a vznikem jakékoli majetkové újmy nebo časového prodlení je otázkou. Když se na tu kterou stavbu podíváte podrobněji, zjistíte, že k prodlení i prodražení došlo z řady jiných příčin (vzpomínám si, jak při ražbě Mrázovky náhle narazili na kanalizační štolu, jež byla v tak dezolátním stavu, že ji museli neplánovaně rekonstruovat - a statické účinky ražby tunelů na povrchu se tehdy ukázaly větší, než se předpokládalo, což pochopitelně práce zpomalilo a slušně prodražilo – ale za vinu bylo prodlení dáváno nám, že jsme se odvolali!).

Přímočaré uvažování: kdo se neúspěšně odvolá, zaplatí případné zdržení a zdražení, jež tak způsobil, je mimo kontext českého právního řádu, nelze je akceptovat v právním státě ani v rozvinuté, otevřené demokratické společnosti. Jde o úrok kamsi k autoritářskému, ba totalitnímu zřízení: prostě kdo cekne proti vůli panstva, dostane po hubě! A bude klid! - Jenže tohle se prostě dne nedá... Je ostudou, pokud něco takového otevřeně navrhuje některý politik nebo úředník! U mně by ze zkoušky každopádně letěl!

JUDr. Petr Kužvart, environmentální právník

Rakousko, bude Ti ouzko!

Stavba tzv. Severní dálnice A5, první dálnice, která má spojit Českou republiku s Rakouskem, je také na rakouské straně velmi diskutovaným tématem. Na oficiálních webových stránkách Dolního Rakouska se mj. dočteme, že dálnice je nezbytným spojením se severovýchodními sousedními státy Rakouska a podle toho stavbu této dálnice považuje dolnorakouská vláda za svou největší prioritu. A5 má navázat na dálnici S1 a vést přes města Wolkersdorf a Poysdorf ke státní hranici u Drasenhofenu.

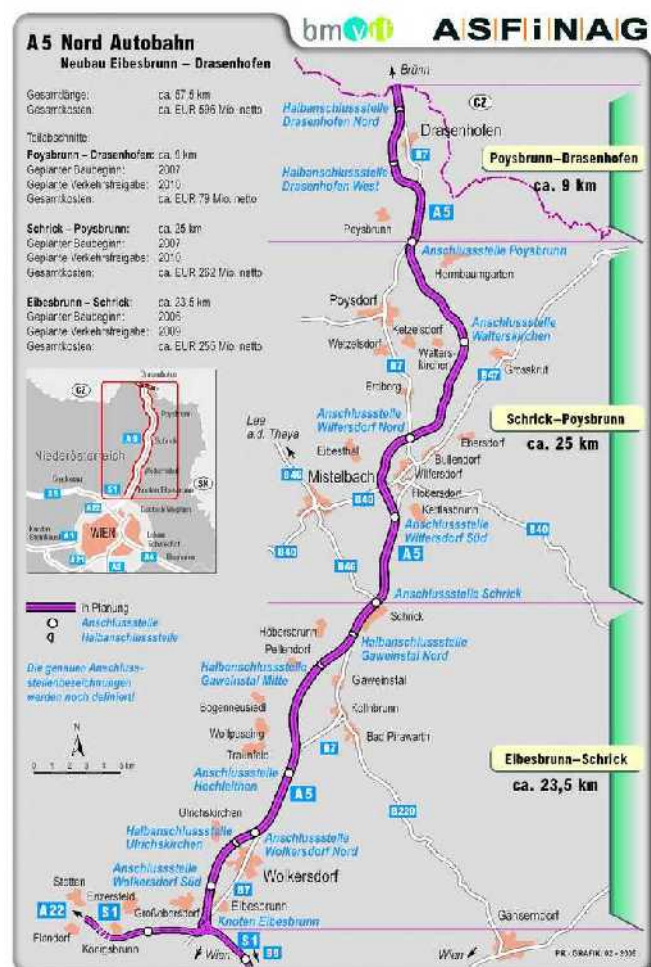
Jako v každé řádné rakouské zprávě nechybí ani odstaveček o ekologických opatřeních, která budou rozsáhlá: bohorovně povšechná protihluková ochrana, integrace stávajících lesních porostů a namátkou i něco pro ochránce zvířat či pneumatik, předních skel a nárazníků – propust pro malá zvířata, kterou v budoucnu ocení hlavně ježci.

A5 – První soukromá rakouská dálnice. Co je PPP? Jedná se o zkratku sousoví „Public Private Partnership“, která v případě dálnice A5 znamená, že na zakázku státní akciové společnosti ASFINAG ji bude stavět a předfinancuje ji soukromý podnik, který ji bude také třicet let provozovat. Smyslem této konstrukce je, že vysoce zadlužená společnost ASFINAG nebude nyní muset stavbu financovat, ale může ji několik let splácet mýtným. Pro soukromou firmu je to celé zase obchod bez rizika. Dohromady firma vybuduje 51 km dálnice – celková investice: necelá miliarda eur.

Historie projektu PPP. Do nejužšího výběrového řízení se dostaly tři společnosti – Bonaventura, Akor a Bilfinger Berger. Zakázku získala firma Bonaventura. Obě slabší firmy napadly toto rozhodnutí kvůli machinacím a zmatkům při uzavírání smlouvy. Náhle ovšem obě firmy své stížnosti stáhly. Důvod: Bonaventura dala oběma firmám podíl na zakázce a určila je svými subdodavateli. Všechno zlé je ale pro něco dobré – stavba dálnice byla odsunuta. Oficiální zahájení stavebních prací proběhlo až začátkem tohoto roku.

Osm důvodů proti dálnici A5:

- 1) dopravní prognózy neospravedlňují žádnou dálnici k českým hranicím, tím spíš ne, bude-li končit na hranicích;
- 2) A5 přitáhne tranzitní dopravu;
- 3) A5 bude svádět dojíždějí, kteří zatím využívají dráhu, k používání auta;
- 4) A5 bude produkovat další skleníkové plyny;

- 5) A5 bude minimálně osm let končit na dálnici A23, tzv. Jihovýchodní tangentě ve Vídni, která je kvůli věčným zácpám nazývána největším rakouským parkovištěm. Podle oficiálních plánů má být od roku 2010 (předpokládaný rok dostavby) převážná část provozu dálnice A5 vedena na A23, která je už beztak přetížená. „Úlevu“ přinese až dálnice v Lobau, která bude dokončena nejdříve v roce 2018;
- 6) A5 zostří dopravní problémy ve Vídni;
- 7) obchvat ve Wolkersdorfu: byl zřízen za 13,44 milionů eur, ovšem bude muset být částečně zbourán a z části přestavěn v dálnici;
- 8) A5 vyostří vývoj ve Speckgürtelu: Přímo na křižovatce dálnic S1 a A5 má vzniknout obchodní centrum Gerasdorf s 72 000 m² a se 150 obchody. Zajímavé je, že nákupní centrum těchto rozměrů by podle současné právní situace v Dolním Rakousku nebylo možné vůbec schválit.

K dálnici A5 existují zhruba čtyři alternativy na kolejích, jejichž realizace by stála cca. 100 milionů eur, tedy desetinu nákladů na A5.

Další informace najdete na <http://www.noel.gv.at>; www.global2000.at .

Eva Suchanová

Dobrá voda i nadále s vratnými lahvemi

Známé úsloví o poloplné a poloprázdné sklenice vody připomínají smíšené pocity, které jsem si odnesla z veřejného projednání žádosti o tzv. integrované povolení pro „Výrobu nápojů HBSW Dobrá Voda“ podle zákona o integrované prevenci (IPPC), které proběhlo počátkem září.

Podařilo se sice konečně z firmy HBSW „vydobýt“ hydrogeologické posouzení čerpání zdroje podzemní vody v lokalitě Byňov, po němž léta volají majitelé okolních studní i občanská sdružení proto, že nadměrné čerpání hlubinného zdroje může ohrozit vodní režim území, jež je součástí Chráněné oblasti přirozené akumulace vod Novohradsko i sousedící CHOPAV Třeboňsko.

Firma ovšem tento posudek povinně musela přiložit k žádosti o obnovu povolení k nakládání s vodami, proto není důvod k jásotu, že se jedná o náš úspěch procesu IPPC.

Pro připomenutí: vypracování tohoto posudku bylo jedním ze zásadních požadavků veřejnosti v zahájeném procesu EIA v roce 1999, který byl tehdejšími Okresním úřadem veden natolik nestandardně, že si odbor EIA ministerstva životního prostředí na základě indicií, zpochybňujících nezávislý postup úřadu, vyhradil vedení procesu EIA. Výsledkem zásahu MŽP bylo stažení žádosti firmy HBSW o povolení rozšíření výroby. Všechny další změny v areálu byly pak prováděny „salámovou metodou“ s nezákonným vylučováním NGO, přihlášených dle §70 zákona č. 114/1992 Sb. na příslušných úřadech v Trhových Svinech i v Nových Hradech.

Z hydrogeologického posudku vyplývá, že vodní režim není zatím čerpáním v vrtů firma HBSW zásadně ohrožen, doporučuje se však provádět soustavný monitoring zásob podzemních vod.

I laikům je však jasné, že při současném objemu čerpání zde dochází k drancování obtížně obnovitelného zdroje, jehož strategický význam bude v budoucnu narůstat.

Krajský úřad také zohlednil náš požadavek na skutečně účinné odclonění nevzhledných výrobních objektů areálu, narušujících krajinný ráz a uložil firmě HBSW vypracování projektu ozelenění, jímž by byl neestetický zásah do krajiny alespoň z některých pohledů eliminován.

Pokud se jedná o další naše výhrady k provozu výroby „Dobré vody“ z hlediska rizik pro životní prostředí, k nimž patří nadměrná hluková a imisní zátěž z kamionové dopravy vyprodukovaných nápojů a nevyřešená problematika nakládání s vyprázdněnými PET lahvemi, které jsou odpadem, ve velkém zamožujícím krajinu, krajský úřad nenalezl v příslušných zákonech paragrafy, které by umožnily v rámci procesu IPPC tyto záležitosti řešit.

Jiskřička naděje je v deklarovaném pokusu ministerstva životního prostředí novelizovat zákon o odpadech tak, aby PET lahve byly vratné. To by mohlo, zároveň s logickým zdražením nápojů balených do PET lahví, motivovat více lidí ke konzumaci dnes stejně kvalitní a mnohem levnější pitné vody z kohoutků v našich domácnostech. Otázkou ovšem zůstává, zda by firma HBSW i nadále nečerpala „Dobrou vodu“ stejně intenzivně a nevyvážela ji do zemí s méně přísnými ekologickými předpisy.

I když tedy některé naše požadavky ve věci zmírnění environmentálních rizik a dopadů provozu byňovské výroby nápojů byly splněny, hořká pachuť po doušku „Dobré vody“ v ústech zůstává.

Jedná se o „zářný“ příklad, jak špatně provedená privatizace i po více než 15 letech škodí životnímu prostředí. Firma HBSW získala jako „ryze česká firma“ od ministerstva životního prostředí bezúročnou půjčku a garanci na úvěr pro rozjezd své „ekologické výroby“. Při slavnostním zahájení provozu, jehož se

(jistě jen náhodou?) zúčastnil i belgický velvyslanec, tvrdil tehdejší prezident společnosti HBSW Petr Hudler redaktoru Lidových novin Čestmíru Klosovi, že „čerpání vody bude omezeno šesti litry za hodinu, aby se nenarušily poměry v podzemních vodách“. V článku, který vyšel 17. 9. 1992, slíbil dále pan prezident, že do roku 1993 vyřeší zpracování použitých lahví tak, že je budou vykupovat prodejci. Dnes firma patří belgickému koncernu.

V roce 2004 už měl závod, dle vlastních údajů na internetu, kapacitu 100 milionů lahví za rok.

Integrované povolení získala firma HBSW do roku 2012. V současné době neuvažuje společnost, která jí vlastní, o certifikaci systému environmentálního řízení.

Jaroslava Brožová

Marketová lobby nepostaví Hobby

Již několik let uplynulo od prohlášení zahraničního investora, že ustupuje od záměru výstavby obchodního centra na místě statku Světlíky na okraji Českých Budějovic. Pravda, ekonomické propočty byly silnější nežli ochrana přírody, ale právě díky požadavkům na kompenzační opatření spojené s vybudováním náhradního biotopu pro chráněné druhy obojživelníků, s výsadbou zeleně a urbanistickými omezeními, ustoupil zahraniční investor od svého záměru. Světlíky stojí a prosperují díky zemědělské výrobě a Budějovice nepřišly o další z historicky cenných statků.

Obdobná situace, ovšem tentokrát zcela bez přičinění ochránců přírody, nastala nyní. Společnost CR INTERPLAN oznámila Krajskému úřadu Jihočeského kraje, který vedl projednávání záměru „Hobby centrum Výstaviště“, odstoupení od realizace předloženého projektu! Skončilo tak posuzování vlivů na životní prostředí ve stadiu zjišťovacího řízení a zvažování, zda je nezbytné zpracovat dokumentaci a provést celý proces EIA. Jaké důvody vedly tuto firmu k tak závažnému rozhodnutí, nám není známo. Jisté je, že předchozí vyjádření a stanoviska úřadů byla více jak vstřícná a překážkou se zdálo pouze odstranění výsadby stromů v ulici Borecká za Teskem. Ostatně právě TESCO bylo trnem v oku občanům okolní zástavby, ovšem přes jejich výjimečnou aktivitu se stavbě tehdy nepodařilo zabránit, ač přitom bylo rizikové stavět v záplavovém území. Ale technicky se prý podařilo stavbu „uzpůsobit povodním“ a dnes „slouží TESCO ke spokojenosti českobudějovické veřejnosti,“ včetně zvláštní autobusové linky. Že by se pánové z CR INTERPLAN přeci jenom povodní zalekli? Vždyť jak jsem se zmínil v úvodu, „využití zájmového území pro výstavbu obchodního domu s parkovištěm je v souladu s územním plánem města České Budějovice a pro zájmové území byla zpracována atelierem A+U urbanistická studie“. O co jsme tedy vlastně přišli? O prodejní plochu 9 tis. metrů čtverečních a 233 parkovacích míst reprezentujících obchod se širokosortimentním prodejem výrobků. Nemáme obdobné obchodáky již na Strakonické?

Vladimír Molek

Živá planeta aneb sto omylů Václava Klause

Motto: *Pokud někdo zastává názor, že na prokazatelně omezené planetě lze provozovat neomezený ekonomický růst, je to dozajista šílenec, nebo ekonom.*

Kenneth Boulding

Václav Klaus napsal za posledních patnáct let řadu knížek, které neumím ani nechci hodnotit. V letošním roce však napsal publikaci „Modrá, nikoli zelená planeta“, která se zabývá problematikou klimatických změn a ústředním tématem této knihy je otázka „Co je ohroženo: klima, nebo svoboda?“ Dopouští se zde řady chyb, omylů a také dezinterpretací.

Václav Klaus je prezidentem České republiky, a proto jeho knížka může mít na obyvatele značný vliv. Úřad prezidenta se v naší zemi těší veliké vážnosti, bez ohledu na osobu, která tento post právě zaujímá. Téma klimatických změn je navíc komplikované a složité, odborníci musí pracovat s velkou mírou nejistoty. Proto může být jednostranně napsaná kniha, jejímž autorem je prezident republiky, zavádějící, matoucí, a tím i nebezpečná. Ignorováním a bagatelizováním rozsahu a hloubky problému podřívá naši ochotu a vůli jednat. Z těchto důvodů jsem se rozhodl napsat na výše zmíněnou publikaci reakci. Stručné a zobecňující recenze již byly publikovány bezprostředně po vydání

knihy (např. příspěvek Bohuslava Binky v Ekolistu, 7/2007). Ve svém příspěvku budu procházet knížku Václava Klause kapitolu po kapitole a stránku po stránce. Nebude to možná příliš zábavné čtení, ale jen tak se, doufám, odkryje míra nepřesností a omylů Václava Klause.

Pavel Nováček

Celý rozbor knihy „Modrá, nikoliv zelená planeta“ od Pavla Nováčka najdete zde: <http://www.blisty.cz/art/36399.html>

Doc. RNDr. Pavel Nováček, CSc. vyučuje předměty Udržitelný rozvoj, Globální problémy život. prostředí a Zkoumání budoucnosti ČR na Fakultě sociálních věd a pracuje v Institutu sociálních studií Univerzity Karlovy, vede Centrum interdisciplinárních studií na Palackého univerzitě v Olomouci, působí též v Agentuře rozvojové a humanitární pomoci Olomouckého kraje.

Redakční poznámka: podrobnější citace z rozboru Klausovy knihy přineseme v příštím čísle Dáblíka.

Nezájem nebo bojkotování?

Tuto otázku jsem si mnohokrát položil při přípravě i hodnocení exkurze do Vojenského újezdu Boletice. Po první exkurzi zorganizované 1. září předloňského roku a určené pro krajské zastupitele a starosty obcí Polipenska, jsem měl výčitky, neboť několik omluv bylo odůvodněno účastí na zahájení školního roku. Protože spor a rozhodování o osudu Boletic trvá, rozhodl jsem se exkurzi pro tuto cílovou skupinu zopakovat. V duchu jsem si fandil, neboť jak může někdo rozhodovat o území, které nezná nebo pouze zprostředkovaně? Díky grantu MŽP jsem zvolil tentokrát slibný termín 21. září. Po konzultaci s přednostou vojenského újezdu, po sladění se zájmy armády (stále se totiž v Boleticích střílí) i s omezením kvůli likvidaci polomů bylo toto podzimní datum potvrzeno. Také autokar pro 22 osob z CK Máj byl zajištěn a s dostatečným měsíčním předstihem rozeslány pozvánky 55 krajským zastupitelům a starostům obcí na osobní e-mailové adresy. A výsledek? Pět zastupitelů se omluvilo, včetně hejtmana Zahradníka, čtyři zastupitelé se závazně přihlásili. Nakonec s námi odjízďeli pouze tři, ale mezi nimi radní pro životní prostředí pan Jiří Netík.

Při volbě programu jsme neponechali nic náhodě a v součinnosti s docentem Grulichem, který celou exkurzi odborně provázel, ing. Flíčkem z VLS a přednostou Vojenského újezdu Boletice mjr. Trněným, kteří se exkurze osobně zúčastnili, byla zvolena zajímavá trasa. To ale stále ještě bylo patnáct volných míst na jejichž nabídku nereagovali ani členové partnerských organizací Krasec. Chápu, v sobotu organizovala Casiopea cyklistický výlet do Boletic po „volných“ trasách. Nakonec díky zájmu úředníků z MÚ Kaplice a pomoci Věrky Soukupové z Rosy se 22 účastníků mělo možnost za krásného podzimního počasí seznámit nejen s přírodními zajímavostmi Boletic, ale prostřednictvím řady otázek a odpovědí našich průvodců i s problematikou okolo záměru lyžařského areálu, likvidace následků polomu Kyril i budoucnosti vojenského újezdu. Zpod věže střelnice Třebovice jsme měli možnost porovnat následky polomu na Malém Plešném a jeho opětovné zalesnění. Na druhé straně otevřeně vyslechnout možné dopady na zalesněné svahy Chlumu nebo Špičáku v případě jejich odlesnění pro výstavbu sjezdovek. Výstup na vrchol Malého Plešného doprovázela pohoda, jako by ani nešlo o exkurzi, kde většina otázek směřovala ke konfliktnímu využití Boletic. Při výstupu někteří pouze těžko odolávali sběru hub, ale všichni obdivovali množství kup mravenišť svědčících o zdravém lese. Na vrcholu se nám přes vrcholy majestátních jedlí naskytl nezapomenutelný výhled do krajiny. Dá se říci, že za jeden den jsme projeli vojenský prostor křížem krážem. Před poslední zastávkou, která patřila evropsky významné lokalitě Natury nedaleko Polné, jsme na úpatí Špičáku znovu a opět diskutovali o lyžařském areálu, jeho kladech a záporech. Lokalita hořečku českého nás opravdu dostala a u srdce mne zahřálo konstatování docenta Grulicha, že díky financím z Cally (které ale přišly od přátel z La ROCHE) se podařilo tuto světově unikátní lokalitu vloni pokosit.

Vladimír Molek

Umělé zasněžování škodí přírodě a vyčerpává vodní zdroje aneb Poučení pro Boletice?

Časté používání sněžných děl v alpských lyžařských střediscích není dlouhodobě udržitelné, protože zatěžuje životní prostředí a má vážné hydrologické důsledky. Na zasněžení 23.800 hektarů sjezdových tratí je v Alpách každoročně spotřebováno asi 95 milionů metrů krychlových vody, což odpovídá spotřebě velkoměsta s půldruhého miliónu obyvatel. Často se hovoří o tom, že se vodní rezervy v horách ztenčují kvůli tání ledovců. Zasněžování však situaci podstatně zhoršuje. Na francouzské straně Alp teče v některých řekách v zimním období o 70 procent méně vody než před rozšířením zařízení na výrobu technického sněhu. Mnozí vědci se proto na dynamický rozvoj lyžařského průmyslu dívají s nelibostí a tvrdí, že lidé si musí vybrat, jestli dají přednost sportovnímu vyžití za každou cenu nebo dostatku pitné vody.

Tato otázka je důležitá i proto, že výroba umělého sněhu je energeticky velice náročná, celková spotřeba 600 gigawatthodin v Itálii, Rakousku, Německu, Švýcarsku, Slovinsku a Francii stojí v přepočtu asi 84 miliard korun. Stejně množství energie spotřebuje 130 tisíc čtyřčlenných domácností za jeden rok. Další argument vychází z faktu, že výsledné sněhová hmota má specifickou, pro vegetaci nepříznivou strukturu.

Alpskému regionu hrozí vysychání. „Hlavním problémem je silné odpařování,“ vysvětlila klimatoložka Carmen de Jongová z vysokohorského institutu Savojské univerzity ve Francii. Při umělém zasněžování se odpařuje asi třetina vody. Další kvanta se vypařují z přehrad, které provozovatelé sjezdovek udržují bez ledu, aby z nich mohli čerpat vodu. „Zasažena nebude jen zimní turistika,“ pokračovala Jongová. „Průmysl cestovního ruchu si musí uvědomit, že nemůže vyrábět sníh a mít lyžařskou sezónu od prosince do dubna za každou cenu.“ Je třeba se zastavit včas, protože neomezené uspokojování potřeb lyžařů a snowboardistů by mohlo vést k fatálním následkům. Z odpařené vody vzniká oblačnost, ta se pak přesouvá do jiných regionů a ovlivňuje počasí. Mění se vodní cyklus a narušují se křehké ekosystémy. „Celodenní výroba umělého sněhu během sezóny je zcela šílená a nezodpovědná vůči podnebí, hlavně v tak velkém rozsahu,“ uvedla profesorka de Jongová. Její varování zaznělo na výročním dubnovém zasedání Evropské geofyzikální unie (European Geosciences Union, EGU) ve Vídni.

Vedoucího provozu lanovek Christiana Ferchla ze střediska Muttereralm u Innsbrucku vědecké výzkumy nepřesvědčily. Podle něj je výroba sněhu ekologická a nemá žádná negativa. „Vždyť je to jen voda a studený vzduch,“ namítl rezolutně. Nádrže s vodou jsou prý součástí protipovodňových opatření. Tomu, že by sněžná děla mohla Alpy změnit ve vyprahlou pouštinu, podnikatelé profitující z vysoké návštěvnosti evropských velehor nevěří. Za opravdové nebezpečí považují klimatické změny, které je nutí posouvat tratě a lanovky vysoko do hor. Očekává se, že v nejbližších letech se uměle zasněžovaná plocha zvětší několikanásobně. Například ve Švýcarsku, kde se v současnosti zasněžuje 19 procent tratí, bude do 10 let stejným způsobem zajišťován sníh pro 40 procent sjezdovek.

„Společnosti provozující lyžařská střediska investovaly do rozvoje infrastruktury tak velké prostředky, že jsou dnes naprosto závislé na přílivu turistů, což je při pohledu na současnou zimu obrovský problém. Navíc mezi lyžařskými centry panuje tvrdá konkurence. Jedna strana údolí musí být lepší než ta druhá a celá tahle turistická spirála se posledních deset patnáct let velmi nebezpečně roztáčí. Pro společnosti provozující lanovky dnes neexistují žádné hranice, žádný prostor pro ně není tabu - byť by šlo o vysoce chráněné zóny, na jejichž nedotknutelnosti pro lyžování a stavu lanovek se dohodli ochranáři s úřady, politiky, ale i se zástupci průmyslu,“ citoval v únoru [Radiožurnál](#) ekologa Josefa Essla z insbrucké pobočky Alpského spolku (Alpenverein).

Pro alpské státy je zimní sezóna významným zdrojem příjmů, takže hlasy volající po restrikcích, nenacházejí dostatečnou odezvu. Realita však už brzy donutí odpovědné činitele svůj postoj přehodnotit. Při současném tempu budou za několik let v horských oblastech vyčerpány všechny dostupné zásoby vody. Zesílí tlak na výstavbu dalších nádrží a spor o využití vodních zdrojů začne gradovat. Každému by mělo být jasné, že takhle to dál nejde.

Vědci i ochránci přírody doporučili politikům a podnikatelům investovat do letní turistiky, jako tomu bylo ještě před 30 lety. Letošní rekordně teplá zima ukázala, jak těžké bude pro milovníky zimních sportů najít v oteplovajícím se světě vhodné podmínky. Sjezdové tratě v Alpách zabírají plochu srovnatelnou s velikostí 35 tisíc fotbalových hřišť. Nemá smysl budovat stále další a další sjezdovky.

Technický sníh lze vytvářet při teplotách nižších než minus čtyři stupně Celsia. Od přírodního sněhu se jeho uměla napodobenina liší. Je mnohem tvrdší a kompaktnější, má velkou hustotu a nepropouští tolik

vzduchu jako normální sníh. Kromě toho, že se na něm hůře lyžuje, formuje se pod ním ledová vrstva, která zabraňuje přísunu kyslíku a doslova dusí vegetaci. A bez vegetace se půda stává náchylnou k erozi. Více informací na těchto odkazech, odkud bylo čerpáno:

[EkoList](#) - [Dnes.atlas.sk](#) - [České noviny](#) - [iŽurnál](#) - [Swissinfo](#) - [Swissinfo](#) - [ORF.at](#) - [Kurier](#) - [Spiegel Institut Montagne-Alpenverein-EGU](#) - [Wikipedia](#)

Vladimír Molek

Kam s vysloužilými elektrospotřebiči a s elektroodpadem?

Odpad tohoto druhu (např. vysloužilé počítače, ledničky, televize, videa, radiopřijímače a jejich součásti) rozhodně nepatří do popelnice. Jsou totiž cenným zdrojem surovin jako je železo, hliník, měď ale i zlato, platina a stříbro. Zároveň však tyto odpady obsahují nebezpečné látky jako např. rtuť, olovo, kadmium a další, které mohou při nesprávném nakládání ohrozit nejen životní prostředí, ale i zdraví lidí. Při využití těchto odpadů tedy získáme suroviny (v elektrozařízení je v průměru 47% kovových materiálů a 22% plastů), ušetříme energii, životní prostředí i zdraví.

Každý občan ČR může využít systému zpětného odběru těchto vyřazených výrobků. Povinnost zajistit bezplatně místo zpětného odběru mají výrobci (každý odpovídá za jím vyráběné výrobky) – v praxi tento závazek plní přes tzv. kolektivní systémy (logistiky sběru). Občané tedy mohou odevzdat vyřazený výrobek na tzv. místě sběrného odpadu (a to BEZPLATNĚ, pokud je kompletní, tzn. obsahuje hnací část (např. motor), hnanou část (např. převodovka) a nosnou konstrukci či plášť – ovšem pokud něco z toho chybí, musí občan zaplatit). Tato místa jsou buď v prodejnách, kde se elektrické spotřebiče prodávají nebo ve sběrných dvorech obcí, které mají uzavřenu smlouvu o sběru elektrospotřebičů. Smlouva obcím zaručuje, že výrobci budou hradit náklady na sběr a využití spotřebičů. O nejbližším místě zpětného odběru musí vědět v každé prodejně, kde elektrospotřebiče prodávají, pokud sami vyřazené spotřebiče neodebírají. V prodejně, která je sběrným místem musí vyřazený výrobek odebrat od občana bezplatně a to i v případě, že si nový výrobek nekupuje. Pozor, tato povinnost je vztažena k výrobcu, tzn. vztahuje se pouze na značky výrobků, které jsou v prodejně v prodeji.

Systém sběru elektrospotřebičů výrobcu je výrazným pokrokem oproti dřívější praxi, kdy končila většina vyřazených elektrospotřebičů na skládkách. Navíc náklady za jejich zneškodnění, ale i případnou recyklaci nesly v rámci financování sběru komunálního odpadu obce a tedy i občané. Přitom ani jeden z nich nemůže ovlivnit složení výrobku tak, aby se výrobek po skončení jeho životnosti snadněji a levněji recykloval, tzn. např. aby nebezpečné a nerecyklovatelné látky byly ve výrobku obsaženy v minimální možné míře. Toto mohou ovlivnit pouze výrobci elektrospotřebičů.

Z těchto důvodů Evropská unie stanovila ve směrnici pro zpětný odběr a využití vyřazených elektrospotřebičů jasná pravidla. Ta byla následně převzata do české právní úpravy zákona o odpadech č. 185/2001 Sb. a vyhláška č. 352/2005 Sb. o podrobnostech nakládání s elektrozařízeními a elektroodpady a o bližších podmínkách financování nakládání s nimi (o nakládání s elektrozařízeními a elektroodpady). V nich jsou upravena výše zmíněná povinná pravidla nakládání s elektroodpady. Cílem je dosažení roční míry sběru elektrospotřebičů z domácností ve výši 4 kg na osobu do konce roku 2008. Přestože se v roce 2006 sesbíralo jen 1,67 kg na osobu (v Jihočeském kraji dokonce jen 1,36 a má tak k průměru stejně daleko jako k poslednímu místu tabulky, které obsadil kraj Ústecký s 1,02 kg na osobu) – přitom na čele je Liberecký kraj s 2,74 kg na osobu...), stále je reálné tento cíl splnit vzhledem k tomu, že tato čísla nerostou lineárně.

V ČR je v současnosti zhruba 4000 sběrných míst.

Petr Drahoš

MHD zdarma, ale s rozpaky

Každoroční úsilí ze strany magistrátu a nevládních organizací o bezplatném provozu MHD v Českých Budějovicích v rámci Dne bez aut Evropského týdne mobility se stalo realitou. Ve čtvrtek 20. září jezdila městská zadarmo! Několik dnů po plošném zdražení jízdného to mohlo být chápáno buď jako vstřícný krok Dopravního podniku města České Budějovice připojit se praktickým činem nebo jako náplast na bolístku, kterou občané Budějovic vnímají spíše nežli Den bez aut. Každopádně již v pátek jsme opět jezdili místo za osm za dvanáct a ve čtvrtek si mnoho cestujících „cvaklo“ zbytečně. Asi z opatrnosti, aby nedošlo k přeplnění MHD, se Dopravní podnik příliš tímto gestem nechlubil, takže chyběla reklama typu pozvání na Holašovické slavnosti a na Živitelku, kterou jsou nuceni cestující poslouchat minimálně týden předem. Osobně jsem se zadarmo svezl a marně se těšil na setkání s revizorem. Nedočkal jsem se. Stejně jako oné informace o bezplatném cestování.

Vladimír Molek

Tůňky na Brouskově mlýně

I v letošním roce se Cally aktivně podílela na péči o NPR Brouskův mlýn. Tentokrát jsme si vzali na starost údržbu tří tůňek, ve kterých se vyskytují vzácné rostliny a obojživelníci. Vzhledem k velmi suchému počasí byla letos bohužel většina tůňek na suchu, což bublinatkám zabránilo vyrůst, obojživelníkům neumožnilo rozmnožit se a nám ztěžovalo práci. Hlavní náplní červencové brigády Cally se stalo vytrhávání rákosy a dalších rostlin, kterými tůňky postupně zarůstají a v jejichž konkurenci by vzácné druhy nepřežily. Kromě toho jsme rýčem nebo mačetou osekávali břehy tůňek. Ještě v červenci byla naše práce pozitivně ohodnocena pane Weiterem ze Správy CHKO Blanský les, který neměl při předávání tůňek žádné námítky. Nezbyvá než poděkovat všem účastníkům brigády za jejich čas a námahu. Ti, kteří se letos brigády nezúčastnili, však nemusí smutnit. S velkou pravděpodobností to mohou napravit příští rok.

Jiří Řehounek

Den stromů

Od roku 2000 si nejen ochranáři připomínají **20. říjen** jako Den stromů. Nadace Partnerství, na jejichž webových stránkách si můžete přečíst o historii i současnosti tohoto „zeleného svátku“ organizuje celou řadu akcí na pomoc stromům. Připojte se i Vy. Třeba vysazením nového stromku nebo jen tak procházkou podzimní alejí. Třeba Vás napadne, jak stromy lépe chránit před člověkem.

Pískovny za humny – tentokrát v šanonu

Pod naším oblíbeným názvem „Pískovny za humny“ a ve spolupráci s Centrem globální a ekologické výchovy Cassiopeia vyšel koncem léta soubor informačních listů v šanonu, který společně napsali Klára Řehounková, Jiří Řehounek a Josef Janošťák. Je určen především učitelům, vedoucím zájmových kroužků a dalším pracovníkům s dětmi a mládeží. Představuje pískovny jako přírodovědně zajímavá místa, která jsou vhodná i pro vycházky a exkurze. Obsahuje 76 originálních ilustrací Lenky Pužmanové, 148 fotografií a 13 leteckých snímků. První čtyři kapitoly seznamují zájemce s různými aspekty těžby štěrku, biotopy, rostlinami a živočichy pískoven. Další část obsahuje mnoho námětů na hry a další didaktické aktivity, kterými lze dětem život v pískovněch přiblížit. Na závěr je připojeno několik popisů zajímavých jihočeských pískoven, které stojí za návštěvu. Publikace vyšla v nákladu 500 kusů. Proto rozhodně nepředpokládáme, že bychom ji šířili plošně. Pokud jste ale vážní zájemci o školní nebo mimoškolní ekologickou výchovu, získáte ji od Cally nebo Cassiopeiy zdarma. K nahlédnutí a pokochání bude samozřejmě i v kanceláři Cally.

Jiří Řehounek

Semináře „Pasivní domy“

V rámci projektu „SÍŤ CENTER PASIVNÍHO DOMU“ pořádá Energy Centre České Budějovice semináře „Pasivní domy“, které se konají ve dnech **29.10. 2007 od 15 – 19 hod** a **6.11.2007 od 9 – 13 hod** v Sále zastupitelstva v budově Jihočeského krajského úřadu v Českých Budějovicích (U Zimního stadionu 1952/2, Č.Budějovice).

Semináře jsou určeny všem zájemcům o pasivní domy z řad laické i odborné veřejnosti. Se svými příspěvky na této akci vystoupí odborníci z oboru. Pozornost bude věnována tématům: snižování energetické náročnosti budov, postupy a návrhy při výstavbě pasivního domu, možnosti vytápění a větrání v pasivních domech, vliv chování uživatelů domu na spotřebu paliv a energie, praktické zkušenosti a příklady atd. Účast na seminářích je bezplatná. Na semináře je třeba se přihlásit předem na adrese: Energy Centre České

Putovní výstava „Svobodní jako ptáci?“ dorazila do Prachatic

Studenti Soukromé střední odborné školy a středního odborného učiliště v Prachaticích budou mít po následující dva týdny možnost prohlédnout si výstavu Děti Země s názvem "Svobodní jako ptáci?". Ta na celkem devíti barevných panelech informuje o problematice velkochovu drůbeže, především poukazuje na špatné životní podmínky zvířat.

„Výstavou chceme informovat studenty o tom, jakým způsobem žijí hospodářská zvířata ve velkokapacitních chovech. Běžně totiž veřejnost nemá vůbec představu o životních podmínkách a způsobu chovu těchto zvířat,“ říká Martin Hytša z Děti Země. První část výstavy pojednává o nosnicích, tedy slepicích určených pro produkci vajec, a způsobu jejich chovu, který v drtivé většině případů tvoří klecové velkochovy. Druhá polovina výstavy se věnuje brojlerům, což jsou speciálně vyšlechtěná kuřata pro získávání kuřecího masa.

Výstava poukazuje na to, že snahou o maximální ekonomický výtěžek nemají zvířata ve velkochovech dobré životní podmínky, zároveň výstava uvádí i informace o alternativách, např. ekologických chovech. „Možná se může zdát, že drůbež je trochu neobvyklé téma pro výstavu, ale věříme, že studenti vnímají problémy ve vztahu člověka ke zvířatům velmi vážně a výstava je zaujme a poskytne jim radu nových informací,“ dodává Hytša. Do konce roku by měla putovní výstava navštívit ještě řadu dalších škol po celé ČR.

Weby: <http://www.detizeme.cz/drubez> , <http://www.detizeme.cz/zvirata>;

Kontakt: Martin Hytša, Děti Země, tel.: 377 240 772, 606 104 784

Děti Země realizují projekt s laskavou podporou Nadace na ochranu zvířat.

Pozvánky na akce

Srdečně Vás zveme na **XXXIII. ročník** Mezinárodního filmového festivalu o životním prostředí, přírodním a kulturním dědictví **EKOFILM**.

Festival proběhne **od 8. do 14. října v Českých Budějovicích a Českém Krumlově**.

Podrobné informace včetně úplného programu najdete na oficiálních stránkách festivalu

www.ekofilm.cz

EKOFILM 2007 mj. nabízí:

- **8. až 14. října se v Českých Budějovicích (kino Kotva) a v Českém Krumlově (Mincovna krumlovského zámku) promítne 142 filmů ze 33 zemí světa.**
- Vstup na filmy a doprovodné akce je zdarma
- Festival oficiálně zahájí dokumentární debut Leonarda Di Capria **Jedenáctá hodina** (kino Kotva (20.00 hod.)
- **8.10. EUROPARC 2007** – informace o průběhu konference (Přírodovědecká fakulta JČU 12.30 hod.)
- **Kinematovlak** – (nádraží České Budějovice ČD 9. a 10.10. 8.30 – 18.30, nádraží Český Krumlov 11. až 13. 10.)
- **9.10. Klimatická změna aneb o klimatu nejen s klimatology** (PřF JČU Branišovská 31, 14.00 – 18.00 hodin)
- **10.10. Vliv klimatu na klíšťata a jiné přenášené nákazy s důrazem na Jihočeský kraj** (PřF JČU 13.00 hodin)
- **10.10. Největší přání II.** – zvláštní uvedení filmu **Jana Špáty spolu s křestem Monografie o Janu Špátovi** (kino Kotva 20.00 hodin)
- **11.10. Vernisáž výstavy brazilského fotografa a režiséra Narcise Prada** (19.30 hodin kinokavárna Kotva)
- **13.10 Slavnostní vyhlášení výsledků a předání cen** (20.00 Český Krumlov – Zámecká jízdárna)

Blatské muzeum Soběslav a sdružení Calla
Vás zvou na přednášku a besedu

Pískovny za humny

s **ornitologem** Petrem Henebergem, **botaničkou** Klárou Řehouňkovou,
zoologem Jiřím Řehouňkem

Pískovny jako přínos pro krajinu? Rostliny, které požívají živočichy. Ptáci, kteří si hrabou nory. A nejen to ...

Kdy: čtvrtek 11. října 2007 od 18:00 **Kde:** Soběslav, Blatské muzeum, Rožmberský dům

Podpořeno grantem z Islandu, Lichtenštejnska a Norska v rámci Finančního mechanismu EHP a Norského finančního mechanismu prostřednictvím Nadace rozvoje občanské společnosti.

Příroda v odpadě? Akce nejen pro skauty

1. sobota, 13.10. od 9 do 18 hodin - likvidace černé skládky na Dobré vodě. Sraz: skautská základna Krajinská 384/40a, s sebou 20 Kč, vhodné pracovní oblečení a obuv.

2. sobota, 27.10. od 9 do 18 hodin - workshop "Tvoření z odpadů". Sraz: základna Valcha, s sebou 20 Kč, vhodné oblečení.

Vernisáž výstavy bude 7.11. v 17 hodin v Galerii v Krajinské 40a.

Zábava, úklid země, přednášky, ekohry, diskuse, film.

Pro skauty, vysokoškoláky a širokou veřejnost ve věku 15-30 let.

Přihlášky: erika@seznam.cz (uveďte jméno a telefon), informace na www.krajinska.cz

Zelený čtvrtek:

„Proč si nehrát s PVC?“

Rizika a hrozby PVC - kde na nás číhá? Proč je lépe se PVC vyhnout? Jaké jsou zdravotní dopady PVC? Existují alternativy k PVC? A dají se běžně sehnat? Jsou vždy dražší nebo je jejich cena vyvážena menším dopadem na životní prostředí? Jak a proč se zapojit do kampaně "Nehrajme si s PVC"?

S Miroslavou Jopkovou ze sdružení Arnika

Čtvrtek 18. října 2007 od 17 hod v galerii Měsíc ve dne, Nová ul.3, České Budějovice.

Více informací:

Calla – Sdružení pro záchranu prostředí, Fráni Šrámka 35,

České Budějovice, tel.: 387 310 166, calla@calla.cz, www.calla.cz/

ROSA – společnost pro ekologické informace a aktivity, Senovážné nám. 9,

České Budějovice, tel.: 387 432 030, rosa@ecn.cz, <http://rosa.ecn.cz>

Podpořeno grantem z Islandu, Lichtenštejnska a Norska v rámci Finančního mechanismu EHP a Norského finančního mechanismu prostřednictvím Nadace rozvoje občanské společnosti.

Příště: 15. 11. 2007 v 17.00 hod. - „Pašovaná radost (CITES)“

Přednáška Kdo škodí více? Pesticid či škůdce?

Přednášející Doc. Václav Němec CSc., "Vše souvisí se vším. Cokoliv se stane zvířatům, stane se i člověku, protože jsme děti této země."

Středa 17.října od 17 hodin

Akci pořádá Ekocentrum Šípek.

Kde: v přednáškové místnosti ekocentra Šípek, Třída Míru 144, Český Krumlov.

Seminář Efektivní nakládání s odpady v obci - jak na to?

Čtvrtek 18. října od 8:30 do 16 hodin

Akci pořádá Calla ve spolupráci s Městem Tábor.

Kde: OŽP MěÚ Tábor, Husovo nám. 2938, velká zasedací místnost ve 3. patře.

Seminář je určen především starostům a zastupitelům obcí, dále úředníkům OŽP a zástupcům NNO, dlouhodobě se zabývajícím odpadovou problematikou a bude spojen s odpolední exkurzí do místního provozu. Cílem semináře je pomoci hledat praktická řešení aktuálních i strategických otázek v oblasti hospodaření s odpady v obcích a mikroregionech, představit možnosti financování projektů a prezentovat příklady dobré praxe.

Vložené 190 Kč, zahrnuje i oběd.

Více informací o programu a přihláška na www.calla.cz/odpady.

Pozvánka na konferenci Dům a energie 23. října 2007

Aula SPŠ stavební, Resslova 2, České Budějovice:

Cílová skupina:

- odborná veřejnost,
- angažovaní zájemci z řad široké veřejnosti,
- studenti.

Organizátor konference: Energy Centre České Budějovice (ECČB)
ve spolupráci se SPŠ stavební, České Budějovice a Českou komorou
autorizovaných inženýrů a techniků (ČKAIT)

Za biomasou za hranice

15. 11. 2007 se uskuteční exkurze do zařízení na zpracování a využití cíleně pěstované biomasy. Náplní exkurze bude praktická ukázka realizovaných projektů využívající energetických a dalších technických plodin pro rozvoj venkova a podporu energetické soběstačnosti v Bavorsku a Rakousku.

V Bavorsku exkurze navštíví spolek zemědělců ve vesnici Osterhofen, kteří využívají jako palivo řepkový olej, k který si lisují ve společně zbudované lisovně za tímto účelem. V Rakousku navštívíme farmu ve vesnici Wipenham, kde pěstují energetické plodiny a využívají je pro svou energetickou soběstačnost. Bonusem exkurze bude návštěva senných lázní jako zajímavého námětu pro agroturistiku. Exkurze je určená zemědělcům a odborné veřejnosti. Bližší informace k exkurzi: hana.gabrielova@calla.cz

Mezinárodní workshop: Tom Rijven - zpracování hliněných materiálů

12. – 30. listopadu 2007

v Hradčanech u Brna ve Sluneční ulici na právě rozestavěném slaměném domě.

Další informace najdete na <http://www.rigi.cz>.

Ekologická poradna sdružení Calla – poradenství pro Vás

Mimo běžná témata ekologické poradny u nás můžete hledat pomoc v oblastech, na které se specializujeme:

Ochrana přírody a krajiny - metodická i právní pomoc občanům, obcím a občanským aktivitám při rozhodování o stavbách a činnostech ovlivňujících životní prostředí, zapojování veřejnosti do procesů posuzování vlivů staveb na životní prostředí, využívání zákonů o poskytování informací, zakládání občanských sdružení, organizování občanských aktivit, zprostředkování posudků. *Za tuto oblast poradny odpovídá Vladimír Molek, dosažitelný na telefonu 387 311 381, e-mail: vladimir.molek@calla.cz.*

Obnova těžbou narušených území - přirozená obnova těžbou narušených území (především ve štěrkopískovnách), poradenství při tvorbě rekultivačních plánů využívajících přirozenou obnovu, využití těžbou narušených území v druhové ochraně a ekologické výchově a ekologie obnovy (restoration ecology). *V této oblasti Vám poradí Klára Řehouňková, kterou najdete na telefonu: 387 311 381, a na e-mailu: klara.rehounkova@calla.cz.*

Trvale udržitelná energetika - poradenství občanům, obcím i občanským sdružením v oboru obnovitelných zdrojů energie, jejich možnostech, dostupnosti, podporách pro realizaci, legislativě apod. Poradna spotřebitelům elektřiny při jejich problémech s distributory. Právní a všestranná informační pomoc obcím, u nichž by mohlo být vybudováno konečné úložiště vysoceradioaktivních odpadů, archiv informací k jaderné energetice. *Pro odpovědi z oblasti energetiky se obračejte na Edvarda Sequense na telefon: 387 310 166, e-mail: edvard.sequens@calla.cz.*

Alternativy pro zemědělství - informace o pěstování technických plodin v zemědělství a jejich dalším využití. Konzultace pro zemědělské podniky v oblasti energetické soběstačnosti: pěstování energetické biomasy, využití biopaliv. Archiv videí, fotografií, publikací a informačních materiálů o pěstování, zpracování a využití konopí setého. *Poradnu v oblasti zemědělství u nás vede Hana Gabrielová, kterou kontaktujte pomocí telefonu: 387 310 166 nebo e-mailu: hana.gabrielova@calla.cz.*

Poradenské hodiny pro veřejnost v kanceláři sdružení - Fráni Šrámka 35, České Budějovice:

Pondělí - 10 až 13 hodin (především energetika)

Středa - 14 až 17 hodin (především alternativy pro zemědělství a všeobecné poradenství)

Čtvrtek - 14 až 17 hodin (především ochrana přírody a krajiny a ekologická obnova po těžbě surovin)

Osobní návštěva mimo poradenské hodiny je možná po předchozí domluvě. Využijte poradenství pomocí e-mailu: poradna@calla.cz. Písemné spojení: Calla, P.O. BOX 223, 370 04 České Budějovice.

Zpravodaj **Ďáblík** vydává:

Calla - Sdružení pro záchranu prostředí

Naše adresa: P. O. BOX 223 370 04 České Budějovice

Telefon a fax: 387 310 166

E-mail: calla@calla.cz

Naše konto: 3202800 – 544 / 0600 GE Money Bank, pob. České Budějovice

IČO: 62536761

Sídlo: Fráni Šrámka 35, České Budějovice

Telefon: 387 311 381

Internet: <http://www.calla.cz/>

Starší čísla občasníku Ďáblík najdete na stránkách sdružení Calla.

Uzávěrka dalšího čísla je 29. října 2007.

►► Nechcete-li dostávat tento zpravodaj, napište nám a my Vás okamžitě vyřadíme z adresáře. ◀◀

►► Chcete-li se přihlásit k jeho pravidelnému odběru, pište na calla@calla.cz ◀◀

Vydávání zpravodaje **Ďáblík** je podpořeno grantem z Islandu, Lichtenštejnska a Norska v rámci Finančního mechanismu EHP a Norského finančního mechanismu prostřednictvím Nadace rozvoje občanské společnosti.

